

Heydər Əliyev və ana dilimiz

«Dilimiz çox zəngin və ahəngdar dildir, dərin ləri
köklərə malikdir, şəxsən mən öz ana dilimi çox sevirəm
və bu dildə danışmağımla fəxr edirəm».

Heydər ƏLİYEV.

Dil hər bir xalqın mədəniyyətini nəsildən-nəsilə ötürən bir vasitədir. Eyni zamanda hər bir dili yaşadan, inkişaf etdirən onun mənsub olduğu xalqdır. Tarixi həqiqətlər və tarixi təcrübə sübut edir ki, dilin inkişafında milli müstəqillik ideyaları və dövlətçilik ənənələri mühüm rol oynayır. Dilin inkişafı, zənginləşdirilməsi, beynəlxalq nüfuz alması, onun qorunub saxlanılması qüdrətli dövlət başçılarından çox asılıdır. Belə qüdrətli dövlət başçısı və siyasi xadimlərinin cərgəsində xalqımızın görkəmli oğlu Heydər Əliyevin adı öz yüksək və layıqli yerini tutur. Ötən əsrin 60-ci illərini yada saldıqla bir daha təsdiqlənir ki, Azərbaycan dilinin inkişafı, onu dövlet dili zirvəsinə yüksəltmək yalnız ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin xidmətlərindəndir. O vaxtlar Azərbaycanda həm rəsmi, həm də qeyri-rəsmi yığıncaqlar rus dilində aparılırdı, sənədlər isə rus dilində tərtib olunurdu, öz ana dilini bilməyən, ona xor baxan bir zümrə yetişmişdir. Hətta həmin dövrədə dilimizin təessübü bəşliyini çekən ziyanlılar,

elm adamlarına, dilçilərə millətçi damgası da vurulurdu.

Ulu öndər Heydər Əliyev hakimiyyətə, məhz belə vaxtda gəlmışdır. Onun yığıncaq və tədbirlərdə Azərbaycan dilində çıxış etməsi az qala sensasiya kimi qarşılanırdı. Onun təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə 1978-ci ilde qəbul olunmuş Azərbaycan SSR-nin Konstitusiyasının 73-cü maddəsi Azərbaycan dilinin dövlət dili təsdiq edilməsi o dövr üçün olunduqca cəsaretlə və qətiyyətli bir addım idi. Heydər Əliyev ikinci dəfə hakimiyyətə qayıdarkən Azərbaycan dilini mükəmmel bilmək və onu inkişaf etdirmək vəzifəsini qarşıya qoydu. 18 iyun 1996-ci ildə Nazirlər Kabinetinin geniş iclasında bildirdi ki, bizim rəhbər və vəzifəli şəxsləri bir neçə dəfə xəberdar etmişəm ki, Azərbaycan Respublikasının dövlət dili—ana dilimiz Azərbaycan dilidir. Hər yerde, bütün sənədlərdə, iclaslarda dövlət dili işlənməlidir. Təəssüf olsun ki, bəzi rəhbər şəxslərimiz qəlbində həmişə yaşıyacaq.

Aslan CƏLİLÖV.

üçün tədbirlər görməlidirlər. 18 iyun 2001-ci il dövlət dilinin tətbiqi işinin tekniləşdirməsi haqqında Heydər Əliyevin imzaladığı ferman Azərbaycan dilinə böyük qayğı və hörmətin ifadəsi idi.

Heydər Əliyev ana dilini bilməyenləri şikət adlandırdı. Ulu öndərimiz gənclərə dönen-dönen tövsiyə edirdi ki, onlar öz milli dəyərlərinə sadıq qalsınlar, ana dilini müükəmməl bilsinlər. O, müstəqil Azərbaycan Respublikasında gənclərin 5 fevral 1996-ci ildə keçirilən 1-ci forumunda demişdir: «Məni bu gün bu forumda sevindirən cəhdlərdən biri də odur ki, çıxış edən bütün gənclər Azərbaycan dilində çox sərbəst, çox səlis danışırlar. Bir neçə il önce bunu görmək mümkün deyildi. Amma bu gün çıxış edənlər məni heyran etdilər, bizim dilimizin zənginliyini və Azərbaycanda hakim olmasını nümyiş etdirdilər».

Heydər Əliyev ana dilini təkcə ünsiyyət vasitəsi kimi qiymətləndirmirdi. Ana dilinin arxasında millet durur, mənəviyyat durur. Vətənpərvərlik durur, milli qürur durur deyirdi. Azərbaycan dili bu gün dərin fikirlərə, ən incə cəalarlara qədər olduqca aydın bir şəkildə ifadə etmək qüdrətinə malik dillərdəndir. Bəli, ulu öndərimiz Heydər Əliyev isə ana dilimizin statusunu özünə qaytaran dövlət xadimi kimi xalqımızın qəlbində həmişə yaşıyacaq.

Aslan CƏLİLÖV.

FƏQVİMƏN SƏTİRLƏR

10 yanvar: rus yazıçısı, akademik Aleksey Tolstoy (1883—1945) anadan olub. «Əzablı yollarla», «18-ci il», «Tutqun şəhər» trilogiyası məşhurdur, bir neçə dram əsəri və romanlar yazmışdır.

12 yanvar: “Leyli və Məcnun” operasının ilk tamaşası 1908-ci ildə olmuşdur.

Qazaxıstanın dövlət xadimi, 3 dəfə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, akademik **Dinmühəmməd Kunayev** (1912—1993) anadan olmuşdur. Qazaxıstan EA-nın prezidenti, Qazaxıstanda Nazirlər Sovetinin sədri, Qazaxıstan KP MK-nın birinci katibi işləmişdir.

13 yanvar: Azərbaycanın xalq artisti **Qırqori Sorin** (1894—1973) anadan olmuşdur. 1946—70-ci illərdə (fasılərlə) S. Vurğun adına Azərbaycan Rus Dram Teatrında işləmişdir.

14 yanvar: Akademik, fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, əməkdar elm xadimi **Zahid Xəlilov** (1911—1974) Gürcüstanda anadan olmuşdur. Bir sıra vəzifələrdə olmuş, Azərbaycan EA-nın prezidenti işləmişdir.

Xalq artisti, əməkdar inqəsənət xadimi, Azərbaycan Dövlət mükafatı laureati, teatr rejissoru **Tofiq Kazimov** (1923—1980) anadan ol-

muşdur. Akademik Dram Teatrında bir sıra Avropa dramaturqlarının, M. F. Axundovun, İ. Əfəndiyevin əsərlərinə quruluş vermişdir. Pedaqoji fəaliyyət göstərmişdir.

15 yanvar: 1917-ci ildə xeyriyyəçi **Hacı Zeynalabdin Tağıyevin** vəsaiti ilə Bakıya Şollar su kəməri çəkilib.

16 yanvar: Gubernetika və hesablama texnikası sahəsində görkəmli alim, texnika elmləri doktoru, professor **Böyükağa Əzimov** (1924—2001) anadan olub. Nazirlər Sovetində şöbə müdürü, ADU-da laboratoriya rəhbəri, “Texniki tərəqqi uğrunda” jurnalının baş redaktoru işləyib.

Azərbaycan mühacir ədəbiyyatının tanınmış nümayəndəsi **Ümmülbənu** (1905—1994) Bakıda dünyaya gəlmiş, sonralar ailesi ilə birlikdə Ərdəbilə köçmüştür. Cənubi Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatında fəal iştirak etmiş, Fransada yaşayıb yatmışdır.

17 yanvar: Şaire **Mədine Gülgün** (1926—1992) Bakıda dünyaya gəlmiş, sonralar ailesi ilə birlikdə Ərdəbilə köçmüştür. Cənubi Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatında fəal iştirak edib. Şeirlər və poemalarından ibarət kitabları nəşr olunub.

İmperiya xalqımızın mübarizə əzmini qıra bilmədi

Yanvar ayının 20-si Sovet İmperiyasının Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirdiyi qanlı faciənin 24-cü ildönümü gündündür. Ölkəmizin hər yerində olduğu kimi, Qəbələ rayonunda da xalqımızın qəhrəmanlıq salnamesi nə qanla yazılmış 20 Yanvar qırğınınnı ildönümünü geniş qeyd etməyə hazırlıq işləri görülür. 20 Yanvar faciəsinin ildönümü münasibətlə rayonun bütün təhsil, səhiyyə, mədəniyyət ocaqlarında, idarə və müəssisələrində geniş tədbirlər həyata keçiriləcəkdir. Eyni zamanda Vətənimizin azadlığı və müstəqilliyi naminə canlarını fəda etmiş soydaşlarımızın əziz xatirəsini ehtiramla yad ediləcəklər.

Məlumdur ki, XX əsrde insanlığa qarşı törədilmiş zorakılığın, işgəncələrin ən dəhşətli səhifələrindən biri olan 20 Yanvar qətləmə xalqımızın qan yaddasına əbədi

yazılmışdır. Keçmiş SSRİ rəhbərliyinin xalqımıza qarşı törətdiyi tarixi cinayəti soydaşlarımızın milli mübarizə əzmini qıra bilməmiş, əksinə imperiyaya nifrat hissini bir qədər də gücləndirmişdir. Təəssüf ki, Azərbaycanın o zamankı səbatsız və milli azadlıq hərəkatına mane olmağa cəhd göstərən rəhbərlərinin günahı və səhvleri ucbatından uzun müddət 20 Yanvar faciəsinə siyasi-hüquqi qiymət verilməmişdir. Yalnız canından da artıq sevdidi, həmişə xalqına, vətəninə sədaqətlə xidmət edən ümummilli liderimiz Heydər Əliyev faciədən dərhal sonra Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gedərək bu qanlı aksiyaya qəti etirazını bildirmiş, imperiya rəhbərliyinin xalqı-

miza qarşı törətdiyi soyqırım aktını kəskin bəyanatla tənqid etmişdir.

Xalqımızın təkidli tələbi ilə Azərbaycan rəhbərliyinə qaydan ulu öndər prezidentlik fəaliyyətinin ilk illərində—1994-cü ilin yanvar ayında 20 Yanvar faciəsinə həsr olunmuş geniş iclas keçirilmiş, o qanlı hadisələrin əsl səbəbini araşdırmaq məqsədilə xüsusi komissiya yaradılması barədə görüşərək vermişdir. Elə faciəyə düzgün, əsl siyasi qiyməti də məhz ulu öndərimiz Heydər Əliyev vermişdir. Heydər Əliyev 20 Yanvar faciəsinə bütöv xalqa qarşı terror, təcavüz aksiyası kimi qiymətləndirdi, imperiyanın şovinist siyasetini dövleti cinayət adlandırdı.

Ötən dövr ərzində 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsi-

nin əbədiləşdirilməsi, şəhid ailələrinin və o müdhiş şənbə gecəsində sağlamlıqlarını itirmiş soydaşlarımıza dövlət hərtərəfi qayğı göstərmişdir. Son on ilde 20 Yanvar faciəsinin qurbanlarına və onların ailə üzvlərinə qayğı və diqqət Prezident İlham Əliyev tərəfindən həyata keçirilmişdir. Ölkəmizin iqtisadi qüdrətinin getdikcə artması bütün təbəqələrdən olan adamlar kimi, 20 Yanvar faciəsinə həsr olunan qurbanları və onların ailə üzvlərinin daha böyük qayğı ilə əhatə olunmasına imkan yaradılmışdır. Belə ki, 20 Yanvar faciəsinin qurbanlarının ailələri yaşayış mənzilləri ilə təmin edilmiş, əlil və şikət soydaşlarımıza minik avtomobilləri verilmişdir. Bakı şəhərindəki Dağüstü parkda 20 Yanvar Şəhidlərinin

xatirəsini əbədiləşdirmək məqsədilə Şəhidlər Xiyabanı yaradılmış ve «Əbədi məşəl» kompleksi ucaldılmışdır. İndi Şəhidlər Xiyabanı xalqımızın ziyarətgahına çevrilmişdir.

Rayonumuzda da rayon icra hakimiyyətinin hər il həzirladığı tədbirlər planına əsasən geniş tədbirlər həyata keçirilir. Tədbirlər planına görə iştirakçılar şəhərdə yerləşən Şəhidlər xiyabanını ziyaret edirlər. Ziyarətə gələn insanlar, o cümlədən gencələr, müharibə veteranları, yaşılı nəslin nümayəndələri xalqımızın azadlığı uğrunda şəhid olanların xatirəsini yad edərək, abidə öünüə əkili və gül dəstələri qoyurlar və şəhidlərin ruhuna dualar oxuyurlar.

Aslan CƏLİLÖV.